

Rozvod - Rakousko

Upozorňujeme, že výchozí [de](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.
K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady: [en](#)

OBSAH

- 1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?
- 2 Jaké jsou důvody k rozvodu?
- 3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:
 - 3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)
 - 3.2 rozdělení jmění manželů
 - 3.3 nezletilé děti manželů
 - 3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?
- 4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozlučka“?
- 5 Jaké jsou podmínky rozlučky?
- 6 Jaké jsou právní důsledky rozlučky?
- 7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?
- 8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?
- 9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?
- 10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?
- 11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozlučku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?
- 12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?
- 13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozlučky/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?
- 14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozlučky/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?
- 15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozlučky/zrušení manželství vynesenému v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?
- 16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Rakouské právo uznává tři druhy rozvodů: rozvod z důvodu zavinění, rozvod z důvodu rozpadu společné domácnosti po dobu alespoň tří let a rozvod dohodou.

Jeden z manželů může podat žádost o rozvod, pokud druhý z manželů svým závažným manželským prohřeškem nebo nečestným či nemorálním jednáním rozvrátil manželství ze své viny do té míry, že nelze očekávat obnovu manželského soužití.

Pokud spolu manželé nežijí ve společné domácnosti po dobu 3 let, může každý z manželů podat žádost o rozvod z důvodu hlubokého a nenapravitelného rozvratu manželství.

Pokud spolu manželé nežijí alespoň půl roku a oba manželé přiznají, že došlo k trvalému rozvratu manželského soužití a vysloví s rozvodem souhlas, mohou podat společnou žádost o rozvod.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Podstatným důvodem k rozvodu je nenapravitelný rozvrat manželského soužití. Takový rozvrat může být vyvolán vážným manželským prohřeškem jednoho z partnerů, zejména pokud byl manžel nevěrný nebo se na druhém z manželů dopustil fyzického násilí nebo mu způsobil těžkou psychickou újmu. I když nelze jednání považovat za manželský prohřešek, protože spočívá v duševní poruše, ale manželství je přesto hluboce rozvráceno, že nelze očekávat obnovu manželského soužití a rovněž pokud je jeden z manželů duševně nemocný nebo trpí těžkou, nakažlivou nebo odpor vzbuzující chorobou, může druhý z manželů podat žádost o rozvod. Ve všech těchto případech musí ten z manželů, který podal žádost o rozvod, doložit existenci tvrzených důvodů. Pokud však spolu manželé nežijí ve společné domácnosti po dobu 3 let, nemusí být žádný manželský prohřešek tvrzen nebo dokazován.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

V zásadě si každý z manželů ponechá příjmení, které používal během manželství. Pokud jeden z manželů při uzavření manželství přijal příjmení druhého manžela, může opět přijmout své dřívější příjmení.

3.2 rozdělení jmění manželů

Manželé nejsou v zásadě nijak omezováni v tom, jakým způsobem si dohodou upraví své majetkové vztahy. Obsahem této dohody může být vzájemné zřeknutí se (čímž je zachováno zákonné rozdělení majetku jak během manželství, tak i po zrušení manželství), nebo rozdělení případného smluvně zajištěného společného majetku nebo převod částí majetku jednoho z manželů na druhého manžela.

Pokud manželé v této věci neuzavřeli žádnou dohodu, může každý z manželů požádat o soudní rozdělení určitých částí majetku obou manželů. Rozdělení podléhá společné jmění manželů, tj. takzvaný „majetek manželů určený k běžnému užívání“ (*eheliche Gebrauchsvermögen*) a „manželské úspory“ (*eheliche Ersparnisse*). Do majetku manželů určenému k běžnému užívání náleží vedle bytu manželů a domácnosti všechny ostatní předměty, které během řádného manželského soužití skutečně sloužily životním potřebám obou manželů. Manželskými úsporami se rozumí všechny hodnoty, které manželé shromáždili během manželského soužití.

Do společného jmění nepatří například všechny věci, které manžele přinesli do manželství, a věci nabyté dědictvím nebo darem. Dále do něj nepatří předměty sloužící osobní potřebě jednoho z manželů nebo k výkonu jeho povolání a také podniky a podíly v podnicích, pokud nelze tyto považovat za pouhé hodnoty shromážděné během manželského soužití.

Soud musí rozdělit společné jmění podle zásady spravedlnosti s ohledem na všechny relevantní okolnosti, přičemž je třeba věnovat zvláštní pozornost především významu a rozsahu příspěvku, kterým každý z manželů přispěl na pořízení společného jmění manželů a také na blaho dětí. Za příspěvek se v tomto smyslu považuje i poskytování výživného, spoluúčast na výdělečné činnosti, vedení společné domácnosti, péče a výchova společných dětí a každá další manželská podpora.

3.3 nezletilé děti manželů

Ode dne 1. července 2001, kdy nabyt účinnosti zákon, kterým se mění úprava péče o děti 2001, mají rodiče po rozvodu značné možnosti, jak upravit poměry týkající se péče o dítě. Pokud je manželství rozvedeno, zůstává zachována péče o nezletilé dítě v zásadě oběma rodičům. Pokud ovšem rodiče chtějí, aby i nadále zůstala zachována plná péče obou rodičů jako za trvání manželství, musí během přiměřené lhůty předložit soudu dohodu o hlavním místě pobytu dítěte. Rodiče mohou před soudem uzavřít dohodu také o tom, že dítě bude svěřeno do péče pouze jednoho z rodičů, nebo že péče jednoho z rodičů se omezí pouze na určité záležitosti.

Od účinnosti zákona, kterým se mění zákon o péči o dítě a o jménu a příjmení (*Kindschafts- und Namensrechtsänderungsgesetz*) z roku 2013, může soud rodičům uložit společnou péči i proti vůli jednoho, nebo dokonce obou z rodičů, pokud soud dospěje k

názoru, že společná výchova lépe odpovídá blahu dítěte, než kdyby bylo dítě svěřeno do péče pouze jednoho z nich. Rodiče jsou pak rovněž povinni uzavřít dohodu o tom, ve které domácnosti bude vykonávána hlavní péče o dítě. Jestliže není společná péče v souladu s blahem dítěte, rozhodne soud o tom, kterému z rodičů bude dítě svěřeno do výlučné péče.

3.4 výživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Manžel, který má výlučnou nebo převažující vinu, musí druhému z manželů, pokud nejsou jeho příjmy z majetku a výnosy z výdělečné činnosti, které lze podle okolností u něho očekávat, dostačující, poskytovat výživné přiměřené životním poměrům manželů. Pokud nesou na rozvodu vinu oba manželé, ale žádný z nich nenese převažující vinu, potom je možné manželovi, který se sám není schopen vyživovat, přiznat výživné, jestliže je to s ohledem na potřeby a majetkové a výdělečné poměry druhého z manželů spravedlivé. Povinnost platit výživné může být časově omezena. V případě rozvodu dohodou se mohou manželé svobodně dohodnout, zda bude jeden z nich druhému platit výživné, nebo zda se nároků na výživné vzájemně zřeknou.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Tento právní institut rakouský právní systém nezná.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Viz odpověď k otázce 4.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Viz odpověď k otázce 4.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

V rakouském manželském právu je upravena „**neplatnost manželství**“ (*Ehenichtigkeit*). Manželství je od počátku neplatné (absolutní neplatnost), pokud nebylo manželství uzavřeno předepsanou formou, pokud byl jeden z manželů v době uzavření manželství nesvéprávný nebo se nacházel ve stavu bezvědomí nebo ve stavu přechodné poruchy duševní činnosti, pokud bylo manželství uzavřeno výhradně nebo převážně za tím účelem, aby měl jeden z manželů možnost používat příjmení druhého manžela nebo aby mohl získat státní příslušnost druhého z manželů, aniž by mělo dojít ke vzniku manželského soužití. Manželství je dále neplatné tehdy, pokud v době uzavření manželství žil jeden z manželů v platném manželství se třetí osobou nebo bylo manželství v rozporu se zákonem uzavřeno mezi pokrevními příbuznými.

Manželství může být zrušeno rozsudkem **soudu (relativní neplatnost)**, pokud měl jeden z manželů v době uzavření manželství omezenou svéprávnost a jeho zákonný zástupce nedal souhlas k uzavření manželství, pokud jeden z manželů při uzavření manželství nevěděl, že se jedná o uzavření manželství nebo to sice věděl, ale nechtěl učinit prohlášení, že chce uzavřít manželství, pokud se jeden z manželů zmýlil v osobě druhého z manželů, pokud se při uzavření manželství zmýlil v takových okolnostech, které se týkají osoby druhého z manželů a které by ho při znalosti stavu věci a při správném uvážení charakteru manželství od uzavření manželství odradily, pokud došlo k uzavření manželství v důsledku podvodného jednání týkajícího se závažných okolností nebo pokud byl k uzavření manželství protiprávně donucen výhrůžkami.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Viz odpověď k otázce 7.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

V případě prohlášení manželství za neplatné se na manželství nahlíží tak, jako by nebylo nikdy uzavřeno. Pokud by při uzavření manželství nebylo byt jen jednomu z manželů známo, že manželství je od počátku neplatné, vztahují se na majetkové vztahy mezi manžely obdobně ustanovení, která se použijí v případě rozvodu. Děti, které pocházejí z takového manželství, se i po prohlášení tohoto manželství za neplatné pokládají za manželské.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

O rozvodu manželství, zrušení manželství nebo neplatnosti manželství může rozhodnout pouze soud. Problémy, které vyvstanou v souvislosti s rozvodem, mohou být však řešeny i mimosoudně (např. prostřednictvím mediace).

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Pro spory týkající se rozvodu manželství, zrušení manželství, neplatnosti manželství nebo určení, zda tu manželství je, či není, jsou příslušné okresní soudy (*Bezirksgerichte*). Pro spory týkající se rozvodu manželství, zrušení manželství, neplatnosti

manželství nebo určení, zda tu manželství je, či není, je výlučně příslušný ten okresní soud, v jehož obvodu manželé mají nebo naposledy měli společný obvyklý pobyt. Pokud v okamžiku podání žaloby nemá žádný z manželů obvyklý pobyt v tomto obvodu nebo pokud v Rakousku neměli společný obvyklý pobyt, je výlučně příslušný ten soud, v jehož obvodu má obvyklý pobyt žalovaný manžel nebo, pokud takový obvyklý pobyt v Rakousku není, v jehož obvodu má obvyklý pobyt žalující manžel, v ostatních případech Okresní soud pro Vídeň – Vnitřní město (*Bezirksgericht Innere Stadt Wien*). Tuzemská příslušnost rakouských soudů je v těchto sporech dána tehdy, pokud je jeden z manželů státním občanem Rakouska, pokud má žalovaná osoba, v případě žaloby na neplatnost manželství vůči oběma manželům alespoň jeden z nich, obvyklý pobyt v tuzemsku nebo pokud má žalobce obvyklý pobyt v Rakousku a buď oba manželé měli svůj poslední společný obvyklý pobyt v Rakousku, nebo je žalobce bez státní příslušnosti, nebo byl v době uzavření manželství státním občanem Rakouska. Tato soudní příslušnost je výlučnou soudní příslušností, je však přípustná dohoda o jiné soudní příslušnosti.

V případě žaloby na rozvod je nutno dodržet obecné formální předpisy týkající se žaloby; v případě návrhu na rozvod dohodou – o tom se rozhoduje v řízení o nesporných věcech – je nezbytný návrh podepsaný oběma manžely. Ve všech případech je třeba každopádně přikládat oddací list; doporučuje se též přiložit k žádosti veškeré další podpůrné dokumenty.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

I ve věcech rozvodu může být poskytnuta právní pomoc i ve formě osvobození od soudních poplatků. Osvobození od soudních poplatků v těchto věcech se řídí obecnými ustanoveními o osvobození od soudních poplatků (viz „Právní pomoc – Rakousko“). V rozvodovém řízení převládá relativní povinné zastoupení advokátem. To znamená, že strana, která by nechtěla před soud předstoupit sama, se může nechat zastupovat pouze advokátem.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Rozhodnutí soudu prvního stupně o rozvodu manželství, zrušení manželství, neplatnosti manželství nebo určení, zda tu manželství je, či není, mohou být na základě odvolání přezkoumána nadřazeným soudem, kterým je, jako soud druhého stupně, zemský soud (*Landesgericht*) nadřazený příslušnému okresnímu soudu (*Bezirksgericht*).

Proti rozhodnutí odvolacího soudu je opravný prostředek (*Revision*) přípustný pouze tehdy, pokud rozhodnutí závisí na řešení právních otázek v oblasti hmotného nebo procesního práva, které mají zásadní význam pro zachování právní jednotnosti, právní jistoty nebo pro vývoj práva, například proto, že se odvolací soud odchyluje od judikatury Nejvyššího soudního dvora, takováto judikatura chybí nebo je nejednotná.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Uznávání rozhodnutí, kterými se ruší manželství, se mezi členskými státy Evropské unie s výjimkou Dánska řídí [nařízením Rady \(ES\) č. 1347/2000](#) ze dne 29. května 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti obou manželů k dětem, Úř. věst. L 160, s. 19 (dále jen „nařízení Brusel II“), které vstoupilo v platnost dne 1. března 2001. Podle tohoto nařízení se již k rozhodnutím z jiných členských států, kterými se ruší manželství, nepožaduje výslovné rozhodnutí o uznání. Každý soud a každý správní orgán musí naopak uznání v řízení posuzovat jako předběžnou otázku. To platí zejména i pro kontrolu, kterou má provádět matriční úřad, zda rozvod v zahraničí umožňuje nové uzavření manželství.

Každá strana, která má oprávněný zájem, může požádat o stanovení, zda se zahraniční rozhodnutí, kterým se ruší manželství, uzná, nebo neuzná. Řízení o uznání, resp. neuznání cizích soudních rozhodnutí o existenci manželství se zásadně vede u okresních soudů. Návrh na uznání, resp. neuznání cizího soudního rozhodnutí, kterým se ruší manželství, je přitom nutno podat u toho okresního soudu, v jehož obvodu má žadatel obvyklý pobyt. Pokud takový obvyklý pobyt v Rakousku nemá, je příslušným ten soud, v jehož obvodu má obvyklý pobyt odpůrce, v ostatních případech Okresní soud pro Vídeň – Vnitřní město.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vyneslému v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Viz odpověď k otázce 14. Listiny, které je nutno předložit, jsou uvedeny v článku 32 nařízení [Brusel II](#).

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Kterým rozhodným právem se řídí podmínky rozvodu manželství, je upraveno nařízením Rady (EU) č. 1259/2010 ze dne 20. prosince 2010, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozlučky, Úř. věst. L 343, 29.12.2010, (nařízení Řím III). Nejprve se použije to rozhodné právo, které zvolili manželé. Manželé mohou zvolit právo státu, v němž mají v době právní volby obvyklé bydliště, nebo právo státu, v němž měli poslední obvyklé bydliště, pokud zde v době právní

volby jeden z nich ještě bydlí, nebo právo státu, jehož je jeden z manželů v době uzavření dohody státním příslušníkem, nebo právo místa soudu. Pokud manžele rozhodné právo nezvolili, řídí se rozvod a rozluka právem státu, v němž mají manželé obvyklé bydliště v okamžiku zahájení řízení u soudu, pokud takové není, pak právem státu, v němž měli manželé poslední obvyklé bydliště, pokud k ukončení pobytu nedošlo dříve než rok před zahájením řízení u soudu a jeden z manželů v tomto státě pobývá ještě v okamžiku zahájení řízení u soudu, nebo popřípadě právem státu, jehož státní příslušnost mají oba manželé v okamžiku zahájení řízení u soudu, nebo popřípadě právem státu, u jehož soudu bylo zahájeno řízení.

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 16/10/2019